

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

Autorka: Mgr. Mária Spišiaková, PhD.

Názov práce: EL ESPAÑOL ACTUAL. LA UNIDAD Y LA VARIEDAD

Cieľ

V predloženej habilitačnej práci sa autorka podujala predstaviť cieľovej skupine – najmä hispanistom a študentom hispanistiky- súčasnú španielčinu v jej rôznorodosti na diatopickej osi (americká verzus polostrovná španielčina), z hľadiska spoločenskej stratifikácie užívateľov (diastratické varianty) a z hľadiska komunikatívnej situácie (diafazické varianty).

Ako uvádza autorka, predkladaná práca je syntézou jej vlastných už publikovaných prác, pričom je doplnená o najnovšie poznatky z výskumu súčasnej španielčiny (str. 11).

Obsah a štruktúra

Práca sa člení na tri časti:

V troch kapitolách **prvej časti** autorka uvádza postupne aktuálne kvantitatívne údaje o rozšírení španielčiny vo svete, stručný prehľad o etapách historického vývoja španielčiny a napokon diskusiu o používaní dvoch synonymných označení španielskeho jazyka („el español“ a „el castellano“), pričom presvedčivo argumentuje v prospech prvého z nich. Užitočná je tabuľka, ktorá uvádza prehľad o počte rodených španielsky hovoriacich obyvateľov v krajinách, kde je španielčina úradným jazykom, a vo vybraných krajinách, kde nemá tento štatút. Osobitne zaujímavé – a v našom prostredí menej rozšírené - sú informácie o genéze, postavení, dôvodoch a formách používania španielčiny v tých krajinách, kde nie je úradným jazykom.

V **druhej časti** práce venovanej charakteristike súčasnej španielčiny si autorka kladie za cieľ prezentovať základné črty predmetu výskumu v štyroch rovinách: foneticko-fonologickej, morfosyntaktickej, lexikálnej a štylistickej. Sústreďuje sa pritom najmä na frekventované chyby resp. nové tendencie v reči, pričom sa opiera nielen o práce renomovaných hispanistov, ale aj o výsledky vlastného výskumu.

V podkapitole venovanej fonetike a fonológii autorka uvádza zoznam najčastejších chýb vo výslovnosti (takmer 4 strany); ten je pre cieľové skupiny adresátov nepochybne užitočný. Z hľadiska témy práce je relevantná časť o dvojakej výslovnosti určitých slov ; tu by sa dalo totiž predpokladať, že práve tieto odchýlky od normy- pokiaľ by bol ich výskyt štatisticky relevantný- môžu naznačovať nové tendencie vo výslovnosti.

V časti o gramatike (morfológia a syntax) súčasnej španielčiny autorka venuje osobitnú pozornosť vplyvu angličtiny, uvádza v súčasnosti produktívne postupy v tvorení slov a prezentuje kolísanie normy v oblasti flektívnej morfológie; v tejto súvislosti by bolo vhodnejšie zmeniť poradie podkapitol a najprv uviesť tému “Otras características morfosintácticas“ (*Ďalšie morfosyntaktické charakteristiky*)- tam by sa dali začleniť aj informácie o syntaktických anglicizmoch- a až potom zaradiť časť o chybách. Aj tu by bolo zaujímavé uviesť, či prezentované chyby – alebo niektoré

z nich- sú natoľko frekventované, že by mohli signalizovať nové tendencie v morfosyntaktickej rovine španielskeho jazyka.

V súvislosti so súčasnou slovnou zásobou španielčiny autorka zdôrazňuje ako hlavnú charakteristickú črtu časté používanie neologizmov (najmä anglicizmov); aj tu uvádza zoznam najčastejších chýb a následne aj slov akceptovaných v ostatnom čase Kráľovskou španielskou akadémiou.

Vo všetkých vyššie zmienených kapitolách venovaných súčasnej španielčine a jej jednotlivým rovinám sa autorka sústreďuje výlučne na nové tendencie resp. chyby v reči, t.j. nepodáva ich ucelený systémový opis (ani si to nedáva za cieľ). Bolo by preto náležité upraviť v súlade s obsahom kapitol aj názvy kapitol; napr. namiesto názvu „Léxico“ použiť napr. výstižnejšie „Tendencias actuales en el léxico (*Aktuálne tendencie v lexike*)

Do druhej a tretej časti knihy autorka zaradila aj zaujímavé a prínosné štúdie (napr. o farbách v španielčine, o jazyku v detských animovaných rozprávkach a filmoch alebo o mexickom variante španielčiny Albur).

Z hľadiska štruktúry publikácie by preto bolo vhodnejšie uviesť v príslušných kapitolách osobitne kompletnú výkladovú časť a samotné štúdie (označiť ich ako také) uviesť buď na záver príslušnej kapitoly, alebo najlepšie v rámci samostatnej kapitoly na záver publikácie.

V úvodných častiach práce by nezaškodilo predstaviť resp. pripomenúť cieľovému publiku aj dichotómiu jazyk a reč a uviesť ich do vzťahu ku kľúčovým termínom publikácie (eje diatópico, eje diastrático, eje diafásico (*diatopická, diastratická, diafazická os*)); bolo by to užitočné najmä pre študentov hispanistiky.

Práci by tiež prospelo dôkladnejšie odstránenie drobných preklepov.

K silným stránkam práce patria najmä aktuálne informácie o súčasnej živej španielčine, tak ako sa používa v médiách, v tlači a v hovorovej reči alebo charakteristika nových jazykových fenoménov, akými je v súčasnosti jazyk moderných technológií, t.j. jazyk sms správ, blogov, mailovej komunikácie, chatu, atď.

Splnenie stanovených cieľov a prínos

Autorka sa úspešne zhostila stanovenej úlohy hutne predstaviť cieľovej skupine (najmä hispanistom a študentom hispanistiky) tendencie vo vývoji súčasnej španielčiny podľa jednotlivých rovín jazyka (foneticko-fonologickej, morfosyntaktickej, lexikálnej a štylistickej) a poukázať na nové tendencie na úrovni reči.

Osobitným prínosom sú štúdie, napr. o lexikálnom poli farieb v španielčine, či o mexickom variante španielčiny Albur.

Námety:

V nadväznosti na predchádzajúci vlastný výskum odporúčam autorke pripraviť resp. rozšíriť a publikovať štúdie na nasledujúce témy:

Používanie metafor a iných obrazných spojení v tlači a médiách
Štúdiu o farbách rozšíriť o komparáciu so slovenčinou

Otázky pre autorku:

V publikácii sú prezentované aj frekventované chyby v reči používateľov španielskeho jazyka. Možno tieto chyby – prípadne niektoré z nich- považovať za predzvesť nových tendencií? Existujú štatistické údaje o frekvencii chýb?

Ako autorka postupovala resp. aké zdroje používala pri vypracovaní častí „Errores frecuentes“ (*Časté chyby*)

Ako vidí tendencie v ďalšom vývoji španielčiny so zreteľom na rastúci vplyv angličtiny?

Záver:

Odporúčam, aby po úspešnej obhajobe habilitačnej práce bol autorke udelený titul docentka.

doc.PhDr. Jana Lenghardtová, PhD.